

Vidneje se to javlja v alegorijah in basnih, katerih bistvo je interpretacija misli. Zavijanje v skrivnostni alegorični plašč je tudi vzrok slabe proze v takih stavkih: »Moški, ki jo je oplodil, nudeč ji obljube, je izginil... Tisti, ki je povzročil novo življenje, ni bil pozvan od človeške družbe, da prispeva tudi za življenje, ki ga je vzbudil (9)«. Poleg alegorije pisatelj rad uporablja mitične personifikacije abstraktnih pojmov, ki jih piše z veliko začetnico, da jih dvigne v sfero tehtnega in skrivnostnega: Misel, Beda, gora Razmišljanja, strahote Nepoznanega prezirajoč postaneš Človek, Dr. J. Šile

Marijan Marolt, Dekanija Vrhnika. Topografski opis. Umetnostni spomenik Slovenije II. Založilo in izdalo Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani 1929—1934.

Maroltova knjiga je razdeljena po vzoru opisa kamniškega sodnega okraja na sledeče dele: Umetnostno-zgodovinski uvod, opis spomenikov po krajih, stvarne in tiskovne popravke, kazalo imen umetnikov itd., kazalo slik in kazalo krajev in glavnih predmetov. Opis spremlja 129 slik. Vsak kraj obsega literaturo in vire, kratko zgodovino in opis spomenikov po stalnem vzorcu. Več za domačo umetnostno zgodovino važnih spomenikov je obdelanih v tej knjigi prvič, tako bivši kartuzijanski samostan Bistra, cerkev sv. Petra na Dvoru, cerkev na Kurenu, grad in župna cerkev v Polhovem Gradcu, cerkev v Prapročah, cerkvi sv. Jožefa in na Žalostni Gori pri Preserju, cerkev sv. Trojice na Vrhniku in cerkev na Vrzdencu.

Posebno važen je prispevek tega zvezka za zgodovino srednjeveške arhitekture, ki kaže v tem delu Slovenije izredno trdoživost in po zunanjih znakih obvladuje še vso dobo renesanse. Po svojem kulturno-zemljepisnem značaju se nam odkrivajo v ti arhitekturi zvezni členi med srednjeveško in renesansko arhitekturo Gorenjske in ono Krasa. Posebno dolgo, do srede XVII. stol. zidajo rebraste oboke prestejših, ne konstruktivnih oblik, kar je značilen znak bližine Krasa.

Gradivo tega zvezka (spomeniki na Vrzdencu) je važno v drugi vrsti za zgodovino srednjeveškega slikarstva. Spodnja plast slik v ladji na Vrzdencu je druga najstarejša v Sloveniji, vrhnja istotam spada v važno skupino fresk iz prvih desetletij XV. stol., freske v prezbiteriju so pa značilen spomenik 2. pol. XV. stol., ko se poznogotski realizem uveljavlja v družbi tradicionalnega idealizma in se naprednejše oblike kompozicije in posebno gubanja oblek uvajajo pod vplivom in s posnemanjem grafičnih listov.

Ta novi zvezek slovenske umetnostne topografije, ki bo, kadar bo obdelano vse ozemlje, trdna podlaga naši pokrajinski umetnostni zgodovini in bo nedvomno pokazala jasno sliko kulturno zemljepisne vloge Slovenije v preteklosti, je izhajal cela 4 leta. Vedno bolj se kaže potreba po pospeševanju tega važnega znanstvenega podjetja. Toda Umetnostno-zgodovinsko društvo, ki že štirinajst let omogočuje počasno izdajanje teh knjig, danes niti dosedanje oblike prilog Zborniku skoraj ne bo moglo več vzdržati. Vse bolj se čuti potreba po osrednji znanstveni organizaciji, ki bo razpolagala z zadostnimi sredstvi in postavila taka podjetja na trdno podlago. Frst.